

Свергун Ірина Миколаївна

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

Хаустова Євгенія Борисівна

д.е.н., проф., професор кафедри смартекономіки

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ КОМУНІКАЦІЙНИХ І ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (КІТ) ЯК ВІДПОВІДЬ НА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Цифровізація, зростання ролі транснаціональних компаній, мультикультурна взаємодія та швидкий розвиток технологій штучного інтелекту (ШІ) кардинально трансформують бізнес-середовище, систему освіти, державне управління та соціальні зв'язки. У таких умовах суб'єкти КІТ-сфери — від ІТ-компаній до освітніх інституцій — змушені адаптуватися до нових реалій, переглядаючи свої стратегії розвитку, бізнес-моделі та підходи до інновацій. Ці трансформації створюють як нові можливості для інтеграції у глобальний цифровий простір, так і виклики, пов'язані з кіберзагрозами, конкуренцією та необхідністю швидкої модернізації (Liashenko, 2022).

Глобалізація, з одного боку, сприяє розширенню міжнародної співпраці, полегшуючи доступ до ринків, технологій і знань. З іншого боку, вона ускладнює конкурентне середовище, підвищуючи вимоги до якості продуктів, швидкості їхньої розробки та кваліфікації фахівців. Для країн із перехідною економікою, таких як Україна, інтеграція у глобальний цифровий простір є особливо складною через низку викликів: економічні кризи, війна, енергетична нестабільність та кіберзагрози. За даними звіту Всесвітнього економічного форуму (2023), глобальні кібератаки зросли на 38% у 2022 році, що підкреслює необхідність посилення цифрової безпеки (Nguyen & Tran, 2023). У цьому контексті стратегічний розвиток суб'єктів у сфері КІТ стає критично важливим для забезпечення конкурентоспроможності. Це вимагає не лише технічної модернізації, а й глибоких організаційних змін: впровадження інноваційних рішень, розвитку цифрової дипломатії, розширення співпраці з міжнародними партнерами та участі в глобальних цифрових альянсах, таких як Digital Nations

(Arefi & Taheri, 2021).

На основі аналізу сучасних досліджень і звітів можна виокремити ключові пріоритети розвитку КІТ-суб'єктів у глобалізованому світі. Перший пріоритет — це розширення транснаціональної співпраці у сфері цифрової безпеки, обміну даними, кіберзахисту та технологій штучного інтелекту. Наприклад, європейські ініціативи, такі як Digital Decade 2030, передбачають створення єдиного цифрового ринку, що вимагає від країн-партнерів гармонізації стандартів кібербезпеки (Arefi & Taheri, 2021). Другий пріоритет — впровадження моделей сталого розвитку, що охоплюють енергоефективність, етичне використання цифрових технологій і захист персональних даних. Зокрема, компанії, які застосовують принципи "зеленого ІТ", можуть скоротити енергоспоживання на 20% (Rossi & Vila, 2022). Третій пріоритет — підвищення ролі відкритої освіти та цифрової грамотності. За даними UNESCO (2022), лише 65% населення країн, що розвиваються, мають базові цифрові навички, що створює бар'єри для розвитку КІТ-сектору (Honcharuk, 2021). Четвертий пріоритет — активна участь у формуванні нормативної бази цифрової економіки. Наприклад, Україна приєдналася до Європейського цифрового простору, що вимагає адаптації національного законодавства до стандартів ЄС.

Україна має значний потенціал у розвитку КІТ-сфери, що підтверджується стрімким зростанням експорту ІТ-послуг (15% у 2023 році) та успіхами стартапів, таких як Grammarly, який став лідером у сфері EdTech, і GitLab, що активно використовується глобальними розробниками (Nguyen & Tran, 2023). За даними асоціації IT Ukraine (2023), у 2022 році ІТ-галузь згенерувала 7,34 млрд дол. США, що становить 5% ВВП країни. Крім того, українські технопарки, такі як UNIT.City у Києві, привертають увагу міжнародних інвесторів, зокрема із США та ЄС. Проте розвиток КІТ-сфери стримується низкою проблем: дефіцитом висококваліфікованих кадрів (за оцінками, щороку бракує 20-30 тис. ІТ-фахівців), фрагментарністю цифрової інфраструктури, низьким рівнем ІТ-компетентностей у частини населення (особливо в сільській місцевості) та повільною адаптацією нормативного середовища до міжнародних стандартів (Liashenko, 2022).

Для подолання цих викликів необхідна комплексна стратегія розвитку

суб'єктів у сфері КІТ, яка базується на принципах сталості, відкритості, інноваційності та інтегрованості в глобальні процеси. Вона має включати: розвиток адаптивних бізнес-моделей, наприклад, шляхом впровадження хмарних рішень і технологій блокчейн для підвищення прозорості та безпеки даних (Nguyen & Tran, 2023); довгострокове партнерство з міжнародними структурами, такими як Європейський цифровий альянс, для обміну досвідом і технологіями; підтримку молодіжних ініціатив, зокрема через створення інкубаторів для стартапів, таких як Sigma Software Labs, які вже виховали десятки успішних ІТ-проєктів; розвиток людського капіталу через освітні програми, наприклад, впровадження курсів із кібербезпеки та ІІІ у вишах, що може підвищити цифрову грамотність на 10-15% за 2-3 роки (Honcharuk, 2021).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Arefi, M., & Taheri, S. (2021). Augmented reality in urban design: A review. *Urban Studies*, 58(3), 456-472. <https://doi.org/10.1177/0042098020921235>
2. Honcharuk, I. M. (2021). *Strategies for the internationalization of education in the digital age*. *Economy and Society*, (32), 115-120. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1223>
3. Liashenko, O. I. (2022). *International trends in the development of the digital economy*. *Global and National Economic Problems*, (40), 83-89.
4. Nguyen, T., & Tran, Q. (2023). *Digital transformation in creative industries: A global perspective*. *Creativity and Innovation Management*, 32(2), 145-160. <https://doi.org/10.1111/caim.12495>
5. Rossi, A., & Vila, J. (2022). *Virtual reality in advertising design*. *Journal of Advertising Research*, 62(3), 301-315. <https://doi.org/10.2501/JAR-2022-012>